

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

Донбаська державна машинобудівна академія Кафедра менеджменту

Затверджую:

Декан факультету
економіки і менеджменту

Є.В.Мироненко /Є.В.Мироненко/

29 » червня 2021 р.

Гарант освітньої програми:

Менеджмент

В.О.Шашко /В.О.Шашко/

« 29 » червня 2021 р.

Розглянуто і схвалено

на засіданні кафедри

Протокол № 27 від 15.06.2021 р.

Завідувач кафедри

І.П.Фоміченко /І.П.Фоміченко/

Робоча програма навчальної дисципліни

«Державне та регіональне управління»

галузь знань

07 Управління та адміністрування

спеціальність

073 Менеджмент

ОПП

«Менеджмент»

освітній рівень

Перший (бакалаврський)

Факультет

Економіки і менеджменту

Розробник

К.е.н., доцент Шубна О.В.

Краматорськ - 2021

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: дисципліна вільного вибору циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): історія управлінської думки, політична економія, мікро- та макроекономіка, теорія організації та ін.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Державне та регіональне управління» є вивчення процесів та методів впливу на соціум з метою комплексного соціально-економічного та культурного розвитку держави, її окремих територій, а також забезпечення реалізації державної політики у відповідних сферах суспільного життя, створення умов для реалізації громадянами їх прав і свобод.

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Дисципліна вільного вибору циклу професійної підготовки
Модулів – 1	Спеціальність: <u>073«Менеджмент»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
Змістових тем– 13		4-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр 8
		Лекції
		26/6 год.
Дисципліна Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи здобувача – 5,2	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Практичні
		26/2год.
		Самостійна робота
		68/112 год.
		Вид контролю: залік
Курсова робота – не передбачено		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання - 52/68, для заочної форми навчання – 8/112.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Державне та регіональне управління» спрямована на формування у студентів уявлення про систему державного і регіонального управління в сучасному соціально-економічному та політичному житті України. Дана дисципліна є навчальним імпульсом, що забезпечує впровадження нових цінностей та принципів публічного менеджменту в діяльність інститутів влади. Це сприяє підвищенню якості послуг, які надаються населенню, а також примушує владу бути відкритою для співучасті громадян в управлінні державою.

Мета дисципліни «Державне та регіональне управління» – формування у студентів спеціальних знань про основні принципи, закономірності формування і реалізації владних функцій суб'єктів політичної діяльності, у першу чергу держави, розкриття методології, методики та організаційних основ державного управління.

Завданнями дисципліни «Державне та регіональне управління» є:

- ознайомлення студентів з основними поняттями, системами та алгоритмами процесів управління;
- відпрацювання конкретних методів та методик управління в умовах різних політико-правових систем;
- набуття навичок творчого пошуку резервів удосконалення прийняття рішень в системі державного та регіонального управління.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Державне та регіональне управління» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програм	
Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації. СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними. СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації. СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Дисципліна «Державне та регіональне управління» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання**:

<i>Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми</i>	
ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства
ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень
ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
ПРН 11.	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації

Результати навчання за дисципліною та теми, завдяки вивченню яких вони формуються:

Результати навчання		Перелік тем
P1	Демонструвати знання законодавчих та нормативно-правових засад діяльності центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування.	1,2,3,5,8,9
P2	Демонструвати розуміння теоретико-прикладних аспектів найбільш поширених у світовій практиці напрямках реалізації політики управління державним розвитком. Уміння сприяти оптимізації державного управління з метою побудови відносин між регіонами відповідно до прийнятих ним цілей.	2,9,5,12,13
P3	Здатність диференціювати цільові аудиторії системи державного управління для здійснення впливу на акціонерів, менеджерів, директорів, кредиторів, покупців (в широкому розуміння даного терміну), державних чиновників, жителів місцевих общин, членів громадських організацій, рухів, партій тощо.	3,5,9
P4	Здатність дати оцінку системі відносин органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх компетенцій, внутрішньої організації, функцій та повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування.	4,6,7,10,12
P5	Здатність формувати напрями вдосконалення управління національним та регіональним розвитком.	5,13

Співвідношення результатів навчання за дисципліною із програмними результатами навчання:

Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання			
	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 6	ПРН 11
Р1	+		+	
Р 2	+	+	+	
Р 3			+	+
Р 4			+	
Р 5			+	+

Співвідношення компетентностей із програмними результатами навчання

Компетентності	Програмні результати навчання			
	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 6	ПРН 11
ЗК3				+
ЗК4	+	+		
ЗК5	+			
ЗК8			+	+
ЗК9	+			
ЗК10	+			
ЗК11		+		
ЗК12		+		
СК1		+		
СК2			+	
СК3	+			
СК4	+			
СК5	+			
СК10		+	+	
СК11				+
СК12	+	+	+	

Для досягнення результатів навчання за дисципліною (Р), підготовка здобувача спрямована на опанування:

знань:

– теоретико-методологічних засад формування загальнодержавної та регіональної політики;

- закономірностей управління на державному та регіональному рівнях;
- особливостей державного управління в різних сферах суспільного розвитку та на різних рівнях;
- методичних та організаційних основ управління розвитком суспільства;
- існуючих моделей державного управління, вітчизняної системи та структури органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх компетенції;
- законодавчих та нормативно-правових засад діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- концептуальних засад реформування системи державного управління та місцевого самоврядування, напрямів вдосконалення управління національним та регіональним розвитком.

умінь:

- прогнозувати наслідки та аналізувати зміст державної політики у різних сферах суспільного життя;
- визначати стратегічні та поточні цілі державного управління з урахуванням вимог сучасних проблем розвитку країни, регіону та окремих підприємств;
- приймати рішення щодо вибору найбільш доцільних методів та інструментів державного управління, використання яких дозволило б з найменшими витратами часу та інших ресурсів досягнути поставлених цілей;
- визначати ефективність мір державного управління;
- мати навички макроекономічного програмування та планування;
- аналізувати державний та регіональний бюджети, розуміти й аналізувати причини утворення дефіциту бюджету та державного боргу;
- визначати необхідні напрями зовнішньоекономічної політики держави у світлі реалізації прийнятої економічної політики та безпеки національних інтересів;
- досліджувати накопичений світовий досвід в області державного управління.

комунікацій:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі державного та регіонального управління;
- здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію;
- здатність дотримуватись соціальних норм і правил в процесі роботи в колективі

автономності та відповідальності

- здатність управляти комплексними діями або проектами, нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах;
- здатність нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб;
- здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пз	лаб	срс		л	пз	лаб	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовний модуль 1 Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління. Менеджмент органів державної влади										
Тема 1. Основи теорії державного управління. Предмет та завдання начальної дисципліни	8	2	2	-	4	8	0,25	-	-	7,75
Тема 2. Державна влада та державне управління	8	2	2	-	4	8	0,25	-	-	7,75
Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку	8	2	2	-	4	8	0,5	-	-	7,5
Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління	8	2	2	-	4	8	0,5	-	-	7,5
Тема 5. Державне управління на регіональному рівні	8	2	2	-	4	8	0,5	0,5	-	7
Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні	10	2	2	-	6	10	0,5	-	-	9,5
Тема 7. Центральні органи державного управління	10	2	2	-	6	10	0,5	0,5	-	9
Тема 8. Регіональні органи державного управління	10	2	2	-	6	10	0,5	0,5	-	9
Тема 9. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні	10	2	2	-	6	10	0,5	-	-	9,5
Тема 10. Внутрішня організація та управління органів державної влади	10	2	2	-	6	10	0,5	-	-	9,5
Тема 11. Державна служба в Україні	10	2	2	-	6	10	0,5	-	-	9,5
Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	10	2	2	-	6	10	0,5	0,5	-	9
Тема 13. Розвиток системи державного та регіонального управління	10	2	2	-	6	10	0,5	-	-	9,5
Усього годин	120	26	26		68	120	6	2		112

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління. Менеджмент органів державної влади

Тема 1. Основи теорії державного управління. Предмет та завдання начальної дисципліни

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Ознаки державного управління. Функції державного управління. Державне управління як системне суспільне явище. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління, предмет вивчення. Основні теорії державного управління.

Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук, інші науки і галузі знань. Поняття, система та завдання державного та регіонального управління як навчальної дисципліни. Методологія та методи вивчення державного та регіонального управління. Мистецтво управління. Структура курсу «Державне та регіональне управління».

Література: [1,3].

Тема 2. Державна влада та державне управління

Держава як керуюча система. Унітарна та федеративна організація державного управління. Державна влада як складова державно-владного механізму. Функції держави та державне управління. Державне управління як система, що розвивається. Принципи державного управління.

Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення. Функціональна структура державного управління. Сутність і класифікація функцій державного управління. Характеристика загальних (основних) та спеціальних (спеціалізованих) функцій. Допоміжні функції. Основні напрями діяльності в системі державного управління.

Поняття та класифікація методів державного управління. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи, їх переваги та недоліки. Економічні методи та їх інструменти. Правові методи. Соціально-психологічні та неформальні методи впливу. Сутнісні характеристики (рисни) організаційної структури державного управління.

Моделі державного управління: світовий досвід. Структура державного управління у розвинутих країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії.

Література: [1,2,5].

Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-

інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором.

Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові державної політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Національна безпека та державне управління.

Державне управління у соціально-культурній сфері. Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості. Державне управління і сфера особистого життя людини.

Література: [1,2,3,5].

Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління

Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади, їх класифікація. Уряд і державне управління. Міністерства, комітети, інші державні інституції у системі виконавчої влади.

Судова влада у системі державного управління. Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові органи і судові системи. Здійснення судової влади.

Сутність і види контролю у суспільстві. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності.

Література: [1,3,5].

Тема 5. Державне управління на регіональному рівні

Регіональне управління: сутність, цілі та функції. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика: поняття, сутність і принципи.

Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Вплив органів державного управління на промислове і сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Механізми реалізації регіональної економічної політики. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіонів. Державні та регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління територій із спеціальним статусом.

Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону. Централізація та децентралізації влади в системі місцевого самоврядування.

Література: [1,3,4].

Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні

Історичний досвід державного управління в Україні. Конституційна модель розподілу влади в Україні. Верховна Рада та державне управління. Інститут Президента та державне управління. Органи виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади.

Література: [1,2,3,4].

Тема 7. Центральні органи державного управління Права, компетенція, функції центральних органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України: структура і компетенція. Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенції, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.

Література: [1,3].

Тема 8. Регіональні органи державного управління

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенції місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

Література: [1,3,4].

Тема 9. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в

системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в місті Києві.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

Література: [1,3,4,8,9].

Тема 10. Внутрішня організація та управління органів державної влади

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації державного управління. Організація як процес і функція державного управління.

Сутність і особливості менеджменту органу державної влади. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття управлінських рішень в органах виконавчої влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами виконавчої влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Література: [1,2,5].

Тема 11. Державна служба в Україні

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація.

Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців. Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців. Етика поведінки державних службовців. Управління державною службою. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

Література: [1,2,3,5].

Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади

Поняття ефективності в державному управлінні. Чинники та критерії ефективності державного управління. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Економічна оцінка ефективності функціонування органу

державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд поліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Література: [1,2,3,5].

Тема 13. Розвиток системи державного та регіонального управління

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у процесі управління. Необхідність реформування системи державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи управління на різних рівнях державного управління. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії.

Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян.

Література: [1,2,3,5].

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1	Тема 1. Основи теорії державного управління. Предмет та завдання начальної дисципліни	2	0,25
2	Тема 2. Державна влада та державне управління	2	0,25
3	Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку	2	0,5
4	Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління	2	0,5

5	Тема 5. Державне управління на регіональному рівні	2	0,5
6	Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні	2	0,5
7	Тема 7. Центральні органи державного управління	2	0,5
8	Тема 8. Регіональні органи державного управління	2	0,5
9	Тема 9. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні	2	0,5
10	Тема 10. Внутрішня організація та управління органів державної влади	2	0,5
11	Тема 11. Державна служба в Україні	2	0,5
12	Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	2	0,5
13	Тема 13. Розвиток системи державного та регіонального управління	2	0,5
Всього годин		26	6

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1	Особливості державного управління. Переваги та недоліки основних теорій державного управління.	2	-
2	Особливості державної влади як суб'єкту державного управління на різних рівнях. Специфіка цілей, завдань державного управління. Переваги та недоліки методів державного управління. Основні функції державного управління.	2	-
3	Оцінка якості державної політики за економічним, соціально-культурним та демографічним напрямками.	2	-
4	Роль різних гілок влади у процесі державного управління.	2	-
5	Особливості державного управління на регіональному рівні.	2	0,5
6	Ступінь самостійності в прийнятті рішень та особливості розподілу коштів у системі органів державної влади за рівнями державного управління.	2	-

7	Співвідношення централізації та децентралізації в структурній організації державного управління.	2	0,5
8	Побудова профілю структури місцевої державної адміністрації певного регіону.	2	0,5
9	Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні. Проблеми та перспективи функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.	2	-
10	Внутрішня організація та управління органів державної влади.	2	-
11	Система державної служби в Україні. Державна кадрова політика в Україні.	2	-
12	Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади.	2	0,5
13	Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади.	2	-
Всього годин		26	2

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1	Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Місце державного та регіонального управління у системі суспільних наук, інших наук та галузях знань.	4	7,75
2	Державне управління як система, що розвивається, та його принципи. Юридичне та ресурсне забезпечення державного управління. Моделі державного управління: світовий досвід.	4	7,75
3	Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Державне управління зовнішньоекономічним сектором.	4	7,5
4	Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Міністерства, комітети, інші державні інституції у системі виконавчої влади. Судові органи і судові системи. Здійснення судової влади.	4	7,5
5	Історичні форми управління регіональним розвитком. державна регіональна політика та політика територіально-адміністративних органів управління. Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами.	4	7
6	Історичний досвід державного управління в Україні. Верховна Рада, Інститут Президента та державне управління. Загальна характеристика та управлінські зв'язки	6	9,5

	органів виконавчої влади України (центральні та регіональні). «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади.		
7	Повноваження Міністерств України. Статус та функції державних комітетів (державні служби) України та інші центральних органів виконавчої влади. Права, компетенції та функції територіальних органів центральних органів виконавчої влади.	6	9
8	Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків. Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.	6	9
9	Історичний аспект та конституційно-правові засади. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.	6	9,5
10	Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття управлінських рішень в органах виконавчої влади.	6	9,5
11	Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців.	6	9,5
12	Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.	6	9
13	Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії.	6	9,5
Всього годин		68	112

9. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Для опанування матеріалу дисципліни «Державне та регіональне управління» окрім лекційних, практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Виконання самостійного завдання.
6. Виконання індивідуальних завдань.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Самостійна робота студентів контролюється протягом семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;
- 5) наявність конкретних пропозицій;
- 6) якість оформлення.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Соціальна природа державного управління.
2. Державне управління, процес реалізації державної влади, її динаміка і зміст.

3. Механізм державного управління, його основні елементи.
4. Функції державного управління, їх система та класифікація.
5. Поняття, основні ознаки та види органів державної влади.
6. Теорії державного управління.
7. Суб'єкти, об'єкти та рівні державного управління.
8. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи державного управління.
9. Економічні методи та їх інструменти.
10. Правові методи державного управління.
11. Соціально-психологічні та неформальні методи впливу.
12. Організаційна структура державного управління.
13. Державне управління інвестиційно-інноваційним розвитком економіки.
14. Державне управління фінансовою сферою.
15. Державне управління інтеграцією країни у міжнародний торговий простір.
16. Державне управління ринком праці.
17. Державне управління соціальною сферою.
18. Роль законодавчої гілки влади.
19. Роль виконавчої гілки влади.
20. Роль судової гілки влади.
21. Поняття та основні принципи регіонального управління.
22. Основні теоретичні концепції місцевого самоврядування, їх вплив на практику державотворення в Україні.
23. Механізми реалізації регіональної політики держави.
24. Органи центральної та місцевої виконавчої влади.
25. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій.
26. Державна політика у сфері місцевого самоврядування в Україні.
27. Орган державної влади як об'єкт організації.
28. Методи прийняття рішень у державному управлінні.
29. Риси, функції, види державної служби в Україні.
30. Державна кадрова політика.
31. Бюрократія у державному управлінні.
32. Чинники та критерії ефективності державного управління
33. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
34. Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні.

10. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Сутність феномену управління.
2. Влада і управління. Державна влада.
3. Об'єкти та суб'єкти управління. Види соціального управління.

4. Поняття та сутність державного управління. Особливості державного управління.

5. Суб'єкти та об'єкти державного управління.

6. Становлення науки державного управління.

7. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління.

8. Ознаки та принципи виконавчої влади.

9. Особливості організації та функціонування системи органів виконавчої влади України.

10. Апарат державного управління.

11. Принципи державного управління.

12. Систематизація принципів державного управління.

13. Види принципів державного управління.

14. Поняття та сутність функцій державного управління.

15. Класифікація функцій управління.

16. Види функцій державного управління.

17. Поняття методу державного управління. Класифікація методів управління.

18. Адміністративні методи державного управління.

19. Економічні методи державного управління.

20. Правові методи управління.

21. Що вивчає регіональний менеджмент? Назвіть об'єкт і предмет регіонального менеджменту.

22. Визначить поняття «регіон». Назвіть основні ознаки обласного регіону.

23. Для чого необхідний адміністративно-територіальний поділ країни?

24. Що таке регіональна політика? Визначить види регіональної політики. Назвіть основні структурні елементи регіональної політики й визначить їх зміст.

25. Які показники лежать в основі змісту структурних елементів регіональної політики. В яких одиницях вони вимірюються?

26. Які завдання відносяться до пріоритетних на сучасному етапі регіонального розвитку України?

27. Що таке регіональний менеджмент, чим він відрізняється від регіонального управління? Поясніть як здійснюється процес регіонального управління? Назвіть суб'єкти й об'єкти цього процесу.

28. Що таке соціально-економічна система регіону? Охарактеризуйте її складові.

29. Чим обґрунтоване використання системного підходу в управлінні регіоном і чому? Охарактеризуйте з погляду складових підсистему регіонального управління.

30. Охарактеризуйте основні функції регіонального управління. Перелечіть й охарактеризуйте принципи регіонального управління.

31. Охарактеризуйте методи регіонального управління. Перелічіть інструменти регіонального управління і обґрунтуйте взаємозв'язок між ними.

32. Що розуміється під ресурсним забезпеченням регіонального управління? Охарактеризуйте кожний вид регіональних ресурсів.

33. Дайте визначення економічного розвитку регіону. Чим поняття “економічний розвиток” відрізняється від поняття “економічний ріст”? Обґрунтуйте свою відповідь.

34. Які показники характеризують економічний та соціальний розвиток регіону? Обґрунтуйте свою відповідь.

35. В яких цінах представляються основні економічні показники? Дайте визначення кожному виду цін.

36. Для чого треба визначати й оцінювати економічний потенціал регіону? Що таке економічний потенціал регіону? З яких складових він формується? Визначить їх.

37. Назвіть і охарактеризуйте етапи визначення і оцінки економічного потенціалу регіону. Хто повинен займатися визначенням і оцінкою економічного потенціалу регіону?

38. Що таке регіональні фінансові ресурси? Охарактеризуйте об'єкти накопичення фінансових ресурсів регіону.

39. Назвіть джерела формування регіональних фінансових ресурсів. Які структурні елементи формують баланс фінансових ресурсів регіону?

40. Що таке місцеві бюджети, які бюджети до них відносять?

41. Чим відрізняється бюджет області від обласного бюджету, а зведений бюджет від державного?

42. Що таке спеціальний і загальний фонд місцевого бюджету? Охарактеризуйте структуру спеціального фонду місцевого бюджету (за доходами й витратами). Охарактеризуйте структуру загального фонду місцевого бюджету (за доходами й витратами).

43. Що таке фінансова спроможність місцевих бюджетів? Як її можна забезпечити?

44. Визначить регіональний економічний аналіз, а також його об'єкти й суб'єкти. Назвіть і охарактеризуйте етапи аналізу економічного розвитку регіону.

45. Охарактеризуйте горизонтальний і вертикальний економічний аналіз. Для чого вони необхідні?

46. Охарактеризуйте порівняльний і факторний економічний аналіз. Для чого вони необхідні?

47. Назвіть і охарактеризуйте принципи регіонального економічного аналізу.

48. Що таке темпи росту й темпи приросту показника? Що вони показують?

49. Що таке фактори впливу на економічні показники, які характеризують регіональний розвиток. Наведіть приклади.

50. Дайте визначення стратегії та програми економічного і соціального розвитку регіону. Як взаємопов'язані концепція, стратегія та програма економічного і соціального розвитку регіону?

51. Назвіть і охарактеризуйте структурні елементи стратегії економічного і соціального розвитку регіону.

52. Назвіть і охарактеризуйте етапи формування програми економічного і соціального розвитку регіону.

53. Охарактеризуйте організаційний механізм реалізації програми економічного і соціального розвитку регіону.

54. Що таке організаційна структура системи регіонального управління? Як вона пов'язана з цілями регіонального розвитку? Що таке оптимальна організаційна структура системи регіонального управління?

55. Охарактеризуйте мету та завдання вдосконалювання організаційної структури системи регіонального управління.

56. Охарактеризуйте етапи формування організаційних структур системи регіонального управління.

57. Чим відрізняється рівень життя населення від якості життя?

58. Чим відрізняється мотивація від стимулювання. Охарактеризуйте форми стимулювання регіональної діяльності.

59. Що таке контроль регіонального розвитку? Охарактеризуйте основні елементи системи регіонального контролю. Визначить основні етапи побудови системи регіонального контролю.

60. Що таке регулювання регіонального розвитку? Що має забезпечити регулювання економічного розвитку регіону?

11. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом семестру здобувачі вищої освіти денної форми навчання паралельно з аудиторними лекційними і практичними заняттями виконують індивідуальні завдання у вигляді презентації за означеними у таблиці 11.1 темами:

Таблиця 11.1

Теми та види індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1.	Системні характеристики державного управління.	Підготовка та захист презентації
2.	Еволюція теорій про роль держави в розвитку економіки країни.	Підготовка та захист презентації
3.	Державна влада як складова державно-владного механізму.	Підготовка та захист презентації
4.	Система методів державного управління.	Підготовка та захист презентації
5.	Стратегія інноваційного розвитку та визначення державних пріоритетів інвестування окремих сфер економіки.	Підготовка та захист презентації
6.	Роль державного управління у підвищенні	Підготовка та захист презентації

7.	конкурентоспроможності країни. Причини існування та оцінки обсягу тіньового сектору економіки України.	Підготовка та захист презентації
8.	Державний борг України: дослідження стану, проблем та шляхів розв'язання.	Підготовка та захист презентації
9.	Дослідження податкового тиску та інших факторі впливу на темпи економічного зростання.	Підготовка та захист презентації
10.	Ключові проблеми валютно-курсової політики в Україні.	Підготовка та захист презентації
11.	Проблема оптимізації державного управління зовнішньоторговельної діяльності в Україні.	Підготовка та захист презентації
12.	Стан і державне регулювання іноземного кредитування економіки України.	Підготовка та захист презентації
13.	Інфляційний процес в Україні та антиінфляційна політика держави.	Підготовка та захист презентації
14.	Проблеми економічного розвитку окремих регіонів країни та формування ефективної регіональної політики держави.	Підготовка та захист презентації
15.	Розвиток ринку праці та державне регулювання зайнятості населення.	Підготовка та захист презентації
16.	Рівень життя населення та державна політика соціального забезпечення.	Підготовка та захист презентації
17.	Сутність і види суспільного контролю за владою.	Підготовка та захист презентації
18.	Розподіл влади в Україні.	Підготовка та захист презентації
19.	Кабінет міністрів України та інші органи виконавчої влади в Україні.	Підготовка та захист презентації
20.	Державна політика у сфері місцевого самоврядування.	Підготовка та захист презентації
21.	Бюрократія і бюрократизм у державному управлінні.	Підготовка та захист презентації
22.	Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб.	Підготовка та захист презентації
23.	Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади.	Підготовка та захист презентації
24.	Проблеми сучасного розвитку системи державного та регіонального управління.	Підготовка та захист презентації

Індивідуальні завдання виконуються в рамках самостійної роботи студента з обов'язковими консультаціями викладача та оцінюються балами до загальної оцінки знань студентів.

12. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 05.11.2020 р. протокол №4; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за

заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

МН 1 - пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі методи, методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (*пояснення, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, практичні і дослідні роботи*);

МН 2 - методи стимулювання навчальної діяльності (*навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні*);

МН 3 - методи контролю і самоконтролю у навчанні (*усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль і самооцінка*);

МН 4 - практичні методи навчання (*практичні роботи*);

МН 5 - самостійна робота з вивченням оприлюднених у системі Moodle електронних матеріалів з можливістю проведення консультацій.

МН 6 - виконання індивідуальних домашніх завдань.

13. МЕТОДИ, КРИТЕРІЙ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 05.11.2020 р. протокол №4; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання:

МО 1. Попереднє (вхідне) оцінювання знань (письмовий метод або тестування).

МО 2. Поточне оцінювання (письмовий метод або тестування на лекційних та практичних заняттях та/або у системі Moodle, виконання модульних контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань, рефератів, презентацій).

МО 3. Тематичне або періодичне оцінювання (письмовий метод на лекційних та практичних заняттях, усне опитування або тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle).

МО 5. Підсумкове (семестрове) оцінювання, зокрема: залік (письмовий метод або тестування, зокрема у системі Moodle).

Передбачається використання модульно-рейтингової системи оцінювання знань. Основною формою контролю знань здобувачів в кредитно-модульній системі є складання здобувачами всіх запланованих

модулів. Формою контролю є накопичувальна система. Складання модуля передбачає виконання здобувачем комплексу заходів, передбачених семестровим графіком навчального процесу та контролю знань здобувачів, затверджених деканом факультету.

**Графік освітнього процесу та оцінювання знань
з дисципліни для денної форми навчання.**

Вид навчальних занять та контролю	Розподіл між навчальними тижнями													Вид підсумко- вого семестро- вого контролю
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	ЗАЛІК
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Практ. заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Сам. робота	4	4	4	4	4	6	6	6	6	6	6	6	6	
Консультації				Конс						Конс				
Поточний контроль	ВК	УО	УО	УО	СР	УО	Т	УО	ІЗІ	УО	УО	УО		
Модулі	●							М1					●	
Контроль по модулю №1													МК	
Контроль самостійної роботи									ЗСР					

ВК – вхідний контроль; УО – поточне усне опитування; ІЗІ– індивідуальне завдання; МК– письмова контрольна робота; СР – самостійна робота; ЗСР – захист самостійної роботи; Конс. – консультація; Т – тестування; К – колоквиум.

**Система оцінювання знань здобувачів у 8 навчальному семестрі
для денної форми навчання**

СИСТЕМА ОЦІНКИ					
Склад модулів		Сума балів	ECST	Оцінка	Рівень компетентності
Форми та методи контролю	Рейтингова оцінка, бали	90 - 100	A	відмінно	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його використання знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, які самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка
Усне опитування на практичних заняттях	10	81 - 89	B	добре	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
Тестування	15	75 - 80	C		Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
Презентація, як результат самостійної роботи студента	20	65 - 74	D	задовільно	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
		55 - 64	E		Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
Самостійна робота	20	30 - 54	FX	незадовільно	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
Модульна контрольна робота	35	0 - 29	F		Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни
Підсумковий залік	100				
Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни					

З метою формування та реалізації індивідуальної траєкторії навчання здобувача визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється шляхом оцінювання в межах певного контрольного заходу у відповідності до Положення про порядок визнання в Донбаській державній машинобудівній академії результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

**Система оцінювання знань здобувачів
заочної форми навчання**

Форма контролю	Кіл-ть балів		Стислий зміст контрольної точки	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
	<i>max</i>	<i>min</i>		
1. Підсумкова тестова контрольна робота	100	55	Підсумкова тестова контрольна робота складається із 20-ти тестів за темами Т1-Т10, обраних у випадковому порядку, та виконується студентом індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за підсумкову тестову контрольну роботу	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову тестову контрольну роботу – 0,4	
2. Залік	100	55	Підсумковий екзамен складається із двох теоретичних питань та тестового завдання, обраних у випадковому порядку за темами Т1-Т10, та виконується студентом індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав теоретичні та тестові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за залік	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову залікову роботу – 0,6	
Всього	100	55	Здобувач виконав тестові та теоретичні завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованими результатами навчання навчальної дисципліни.

14. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення MS Windows XP; Star Office; 1C 7.7; CS Trade Quote 8; Internet Explorer; Win RAR; Adobe Reader 9; Outlook Express; Тест 2003.

Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;

Доступ до матеріалів дистанційного навчання і контролю Moodle з цього курсу можна знайти за посиланням:

<http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=458>

15. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Методичні вказівки для підготовки до заліку з курсу «Державне та регіональне управління» для студентів денної, заочної та прискореної заочної форм навчання Уклад. Шубна О.В. Краматорськ, ДДМА, 2019. 26 с. Затверджено на засіданні кафедри менеджмент, протокол № 1 від 27.08.2019 р.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Архієреєв С. І. Державне та регіональне управління : навч. посібник. Харків. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". 2018. 127 с.
2. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. Київ : НАДУ, 2014. 448 с.
3. Державне та регіональне управління : навч. посібник / О.Ю Бобровська, Т.О. Савостенко, О.Ю. Матвеева, В.К. Лебедева. - 2-ге вид., доповн. Дніпро : ДРІДУ НАДУ. 2018. 160 с.
4. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. Київ : НАДУ, 2014. 512 с.
5. Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи : матер. IX Міжнар. наук. Інтернет-конф. аспірантів та докторантів з державного управління, 25 трав. 2018 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018. 232 с.

Додаткова література

6. Жук М. В. Регіональна економіка : Підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 416 с.
7. Коваленко М. А. Регіональний менеджмент : навч. посіб. Київ : Олді-плюс, 2017. 312 с.

8. Публічне управління та адміністрування у цифровому суспільстві: монографія. Г. В. Ортіна та ін. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2020. 194 с.
9. Лелеченко А. П., Васільєва О. І., Куйбіда В. С. та ін. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень : навч. посіб. Київ, 2017. 110 с.
10. Хрущ С. В. Нормативно-правове забезпечення функціонування інституту територіальних громад в умовах децентралізації влади в Україні. Експерт : парадигми юридичних наук і державного управління. 2019. № 4. С. 176–185.
11. Застрожнікова І.В. Менеджмент освітніх мереж ОТГ в умовах децентралізації влади в Україні. Експерт : парадигми юридичних наук і державного управління. 2019. № 4. С. 150–158.
12. Устенко А. О., Тимошенко Д. В. Щодо необхідності використання неохаризми в теорії та практиці управління. Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Серія : Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2020. № 2. С. 180–190.
13. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 606 с.

Дистанційні курси та інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради. України URL: <https://rada.gov.ua>.
2. Інтернет-портал для українців. URL: <https://www.management.com.ua/hrm>.
3. Персонал // Журнал інтелектуальної еліти. URL: <https://http://www.personal.in.ua>.
4. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів : Постанова Кабінету міністрів України № 932 від 11.11.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>
5. Технічне регулювання у сфері стандартизації «розумних громад» та «розумних міст»: європейський досвід URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2338/>.